

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2714

av Sofia Damm m.fl. (KD)

Frihet och säkerhet genom internationell samverkan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i planeringen av internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser måste finnas flexibilitet och utrymme att omprioritera för att kunna möta nya eller förändrade behov och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sin kandidatur till FN:s säkerhetsråd inte bör marknadsföra Sverige som en oberoende röst i utrikespolitiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för en mer aktiv, samstämmig och slagkraftig europeisk utrikespolitik där främjandet av demokrati och ökad respekt för mänskliga fri- och rättigheter har absolut prioritet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s delegationer i omvärlden måste stärkas och samordningen i tredjeland mellan EU:s medlemsländer förbättras och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s utrikespolitik ska främja en multilateral världsordning och stärka samarbetet med FN samt med regionala organisationer i andra världsdelar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande inom EU för att få till stånd en översyn av EU:s stridsstyrkor, så kallade battlegroups, som står i ständig beredskap att delta i en snabb och begränsad insats och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att EU fortsätter att spela en aktiv roll som politisk och ekonomisk partner till Tunisien

samt bistår med kraftfullt stöd i kampen mot terrorism och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör spela en aktiv roll i reformeringen av FN-systemet och där i verka för att en form av demokratikriterium införs för en plats i MR-rådet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör agera för att inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik få till stånd ett rotationssystem för platserna i FN:s säkerhetsråd för att undvika intern och kostsam konkurrens mellan EU-länder och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste kräva att FN:s resolution 1325 med kraft aktualiseras för att se till att kvinnor får inflytande i fredsarbete och det planeringsarbete som görs efter ett fredsavtal och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inom FN krävs kraftfulla åtgärder för att förhindra den stora omfattningen av sexuella övergrepp som pågår i olika konflikter runt om i världen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa Sveriges samarbete med Nato och att verka för en svensk anslutning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge riksdagen fortlöpande rapportering om de framgångar som Gränshinderrådet åstadkommer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör fortsätta att vara pådrivande för att reformera vårt nordiska samarbete till att bli så effektivt och relevant som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även i fortsättningen ska verka för ett fördjupat nordiskt samarbete på det säkerhetspolitiska området och tillkännager detta för regeringen.

Internationell samverkan

För Kristdemokraterna är det centralt att utrikespolitiken är värdebaserad. Sverige ska stå upp för och försvara universella värden så som mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och rättsstatens principer för att stärka fred, frihet och utveckling, förståelse och försoning. Sveriges utrikespolitik är ett uttryck för att vi alla har ett ansvar för varandra, ett uttryck som är grundläggande i den kristdemokratiska ideologin.

Människovärdet är universellt och kan aldrig någonsin relativiseras av geografiska gränser.

I inbördeskrigets Syrien och genom Islamiska statens framfart dödas och kränks människors rätt till liv och värdighet. I flera andra delar av Nordafrika och Mellanöstern har den arabiska vårens hopp förbytts till förtvivlan. Kristna och andra religiösa minoriteter, kvinnor och civilsamhällesorganisationer möter nytt motstånd och förtryck. Det är en allt oroligare värld och i vårt absoluta närområde ser vi hur den ryska aggressionen mot Ukraina inklusive den illegala annekteringen av Krim har försämrat den säkerhetspolitiska situationen i Europa. I det instabila läge som råder krävs betydligt mer av internationell samverkan. Ett höjt stöd till freds- och säkerhetsfrämjande insatser är därför en nödvändighet i en tid av oro och där 60 miljoner människor befinner sig på flykt undan krig, terror och förföljelse. Sverige ska prioritera insatser som bekämpar det fruktansvärda som människor flyr ifrån. Det är därför av stor vikt att Sverige också fortsättningsvis kan bidra till både etablerade och nya insatser inom fredsfrämjande-, säkerhetsfrämjande- och konfliktförebyggande verksamhet inom Nato, EU, FN och OSSE. Planeringen av internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser måste ta hänsyn till utvecklingen i världen som snabbt kan komma att förändras. Det måste finnas flexibilitet och utrymme att omprioritera för att kunna möta nya eller förändrade behov av fredsfrämjande insatser. Kristdemokraterna vill stärka stödet till freds- och säkerhetsfrämjande insatser genom att öka anslaget med 30 miljoner i enlighet med utgiftsområdesmotion 5, anslag 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet.

Ensam är inte stark. Genom EU-samarbetet och andra globala och regionala organisationer får strävanden efter fred och säkerhet ett starkare genomslag. Kristdemokraterna anser inte att regeringen i sin kandidatur till FN:s säkerhetsråd ska lyfta fram Sverige som en oberoende röst. I en orolig tid och i en värld i förändring är Sverige allt annat än oberoende. Sverige är starkt och kan nå förändring endast i samverkan med andra.

EU som säkerhetspolitisk aktör

EU är och ska vara det centrala forumet för svensk utrikes- och säkerhetspolitik. EU:s stora styrka ligger i en utrikespolitik baserad på normer och värderingar. Som världens största ekonomi, världens största handelspart och världens största biståndsgivare har EU möjlighet att påverka utvecklingen i världen genom en rad olika kanaler.

Kristdemokraterna vill att regeringen driver på för en mer aktiv, samstämmig och slagkraftig europeisk utrikespolitik där främjandet av demokrati och ökad respekt för mänskliga fri- och rättigheter har absolut prioritet. EU kan och ska spela en central roll i omvärlden och verka för fred, frihet och säkerhet såväl i som utanför Europa. För att det ska vara möjligt krävs tydligare visioner, förstärkt samarbete och högre effektivitet i genomförandet av den gemensamma utrikespolitiken.

Den Europeiska utrikestjänsten EEAS har inneburit en viktig förstärkning och förbättrat samordningen av den gemensamma utrikespolitiken. Dock kvarstår brister och svagheter, delvis ”barnsjukdomar”, som förhindrar eller begränsar effektiviteten och samstämmigheten i EU:s utrikespolitik. EU:s delegationer i omvärlden måste stärkas och samordningen i tredjeland mellan EU:s medlemsländer måste förbättras. EU:s utrikespolitik ska främja en multilateral världsordning. Samarbetet med FN samt med regionala organisationer i andra världsdelar är av stor vikt och bör stärkas.

Sverige ska ha fortsatt stor beredskap att bidra till militära insatser i EU:s regi och ska vara drivande i arbetet för att utveckla EU:s krishanteringsförmågor. Sverige bör vara pådrivande inom EU för att få till stånd en översyn av EU:s stridsstyrkor, så kallade battlegroups, som står i ständig beredskap att delta i en snabb och begränsad insats; vid hotande folkmord, vädjan från globala och regionala organisationer och så vidare. Sverige hade en nordisk stridsgrupp beredd senast första halvan av 2015. Stridsgrupperna som sådana har dock aldrig satts in, och därmed har osäkerheten kring konceptet blivit allt större. Avsevärda resurser används för att utrusta, utbilda och hålla dem i beredskap i de olika medlemsländerna. Efter en översyn bör beslut fattas om dessa styrkor ska få en mer aktiv och framträdande roll, något Kristdemokraterna skulle välkomna. Världen runt Europa har inte blivit säkrare eller stabilare under de senaste åren – tvärtom. Tillfällen att använda dem saknas inte.

EU:s grannskapspolitik är central, men grannskapet är förändrat, det har blivit mer instabilt. Därmed har också förutsättningarna för den europeiska grannskapspolitiken (ENP) förändrats. Politiken för samverkan har blivit mer komplicerad, och det är helt centralt att en ny grannskapspolitik utformas så att den får en maximal genomslagskraft. Den framtida grannskapspolitiken kan inte förbli en policy som lever för sig själv, endast formad och administrerad av EU-kommissionen. Grannskapspolitiken kan bara nå framgång om den blir en mer integrerad del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Finansiellt stöd, djupgående och omfattande frihandelsavtal samt partnerskap för rörlighet bör även framöver utgöra grundläggande instrument inom

EU:s grannskapspolitik. Vi har dock inte bara ett grannskap, vi har flera, och skillnaderna mellan dem är betydande. De 16 länderna som är en del av grannskapspolitiken kan inte hanteras med en ”one size fits all” approach, de måste hanteras individuellt. I utformandet av en ny grannskapspolitik är det viktigt att utgå ifrån att dessa länder har olika ambitionsnivå när det gäller relationen till EU. Länder som kan och vill gå längre i sitt reformarbete ska erbjudas en närmare politisk associering och successiv integrering i EU:s inre marknad, och länderna i det så kallade östliga partnerskapet, geografiskt belägna i Europa, ska givetvis ha möjligheten att också ansöka om medlemskap i EU. Ett medlemskapsperspektiv för dessa länder, under förutsättning att de så önskar ha det, är viktigt för att mobilisera politiska aktörer och samhälle i en reformvänlig riktning. När det gäller grannländer med lägre ambitionsnivå vad gäller relationen till EU är det nog så viktigt att påvisa positiva effekter av en närmre relation i syfte att stärka välbefindandet, stabiliteten och säkerheten för alla. Oavsett omfattningen på förbindelserna med ett partnerland är det centralt att EU i relationen lyfter fram värderingar som demokrati, rättsstatsprincipen och respekten för mänskliga fri- och rättigheterna. Det är viktigt att framhålla civilsamhällets betydelse inom grannskapspolitiken. I flera av våra partnerländer har vi att göra med en korrupt politisk elit, då är civilsamhället en viktig kanal för att främja grundläggande värderingar. Här är det en balansgång för EU, grundtanken bakom mer-för-mer-principen är väldigt bra, att länder som genomför djupgående demokratiska reformer ska erbjudas ett starkare och mer utvecklat partnerskap med EU och omvänt, men principen har sina begränsningar exempelvis när det gäller samarbete med civilsamhället utan exempelvis visumliberalisering. Att Ryssland ser en öppnare ekonomi och frihandel med EU som ett hot mot den egna makten, snarare än en möjlighet för regionens utveckling mot välbefindande och stabilitet, är beklagligt. En allt självsäkrare och mer aggressiv rysk utrikespolitik leder till stora utmaningar för länderna i regionen.

När det gäller det södra grannskapet har hoppet som tändes i Nordafrika och Mellanöstern under den arabiska våren omvandlats till osäkerhet och oro. Tunisien är det land som klarat sig bäst ur tumultet, som har genomfört demokratiska förändringar och har numera en demokratisk konstitution. Men terrorism hotar säkerheten och utvecklingen i landet, och Tunisien är i stort behov av stöd. En nyckel för grannskapspolitiken i söder är att EU fortsätter att spela en aktiv roll som politisk och ekonomisk partner till Tunisien. Men också att Tunisien, ett bräckligt land som efter årets terrorattacker har en enorm säkerhetspolitisk utmaning, får kraftfullt stöd av EU

för att kunna stärka sin strategi mot terrorism, med fokus på antiradikalisering. Viktigt att Sverige är pådrivande i detta viktiga stöd.

Ett reformerat och handlingskraftigt FN

FN är och ska förbli en hörnsten i svensk utrikespolitik. FN är en unik och viktig organisation, ingen annan organisation samlar världens stater för att arbeta för fred och säkerhet, men det är också en organisation med enorma utmaningar. Sverige befinner sig som FN-medlem jämte en rad mångfacetterade länder, många med en syn på demokrati och mänskliga rättigheter som skiljer sig avsevärt från vår egen.

Det är helt centralt att FN sätter upp tempot när det gäller reformarbetet. Utan en förändring kommer inte tilltron till FN att bestå. Sveriges utrikesförvaltning lägger nu stor kraft på att få en plats i FN:s säkerhetsråd, samma engagemang måste till för att få till stånd en reformering av FN. FN:s stadgar som kom till 1945 tar inte hänsyn till dagens komplexitet i världssystemet, vilket gör att säkerhetsrådet, genom vetorätten, ständigt står inför låsningar. Sverige bör verka för att vetorätten i säkerhetsrådet begränsas. Vi kan inte stillatigande acceptera att säkerhetsrådet inte tar sitt ansvar för att upprätthålla fred och säkerhet. Men också generalförsamlingen och dess utskott måste moderniseras och effektiviseras. Vidare finns det tydliga brister i arbetet i FN:s råd för mänskliga rättigheter, främst på grund av att rådet består av medlemsländer som konsekvent bryter mot de rättigheter rådet är utsedda att försvara. Sverige bör spela en aktiv roll i reformeringen av FN-systemet och där i verka för att en form av demokratikriterium införs för en plats i MR-rådet.

Sverige är kandidat till FN:s säkerhetsråd för perioden 2017 till 2018. Alliansregeringen tog initiativ till en diskussion med övriga medlemsstater i den kvot som Sverige tillhör, den ”västeuropeiska”, om hur vi inom EU kan agera mer samordnat när det gäller kandidaturer till säkerhetsrådet, för att undvika att konkurrera med varandra. Ett samlat agerande inom EU vore det mest naturliga också i detta sammanhang. Den nordiska principen, som nu gäller, betyder att vi ska söka säkerhetsrådsplats för ett nordiskt land varannan mandatperiod, en princip som är baserad på en tid då antalet medlemsstater i FN var ett femtiotal, i dag är det närmare 200. Att Sverige nu konkurrerar med Nederländerna och Italien är olyckligt. Kristdemokraterna vill att regeringen agerar för att inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken få till stånd ett rotationssystem för att undvika intern och kostsam konkurrens mellan EU-länder.

I länder som genomgår eller genomgått krig och katastrofer är kvinnor särskilt utsatta. I år är det 20 år sedan kvinnokonferensen i Beijing ägde rum och 15 år sedan FN:s säkerhetsråd antog resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Sverige måste kräva att FN:s resolution 1325 med kraft aktualiseras för att se till att kvinnor får inflytande i fredsarbete och det planeringsarbete som görs efter ett fredsavtal. Kraftfulla åtgärder krävs också för att förhindra den stora omfattningen av sexuella övergrepp som pågår i olika konflikter runtom i världen.

Nato

Nato är en central organisation för Europas säkerhet. Under alliansregeringen utvecklades Sveriges samarbete med Nato. Inte minst inom ramen för Partnerskap för fred, men även inom andra initiativ. Sverige deltar bland annat i Natos snabbinsatsstyrka NRF i reservstyrkeregistret. Natos ledning har beskrivit det som att Sverige är ett av Natos mest aktiva och effektiva partnerländer. Men har också varit tydlig med att Nato inte kan ge några säkerhetspolitiska garantier till icke-medlemmar. Sverige har under blocköverskridande enighet steg för steg närmat sig Nato, parallellt med att säkerhetsläget i världen och i vår direkta omvärld har försämrats. Vi vill fördjupa Sveriges samarbete med Nato och verka för en svensk anslutning och tillkännager detta för regeringen. Det skulle ge Sverige större möjligheter att ta ansvar för och påverka en organisation som är central för vår egen och Europas säkerhet. Det kräver att det finns en bred parlamentarisk förankring och ett folkligt stöd för ett sådant beslut. Det bör även ske i nära dialog med och helst tillsammans med Finland.

Nordisk samverkan i en förändrad värld

Kristdemokraterna vill se ett fortsatt nära samarbete med våra nordiska grannländer. Ett samarbete där vi tillsammans arbetar för en ökad rörlighet och möter centrala utmaningar. Vi vill se ett effektivt och fokuserat samarbete inom områden där vi tillsammans kan göra en verklig skillnad. Samverkan i Norden bör därför fokusera på försvars- och säkerhetspolitiska utmaningar samt på att lösa de gränshinder som försvårar för den fria rörligheten och integrationen mellan våra länder.

Integrationen mellan våra länder kommer att fortsätta, men takten kommer att avgöras på hur villiga våra nationella regeringar är på att hjälpa till att undanröja de gränshinder som fortfarande finns. Bara så kan fler medborgare och företag ta del av de positiva effekterna som följer av en fortsatt integration. År 2013 beslutade de nordiska ministrarna att upprätta Gränshinderrådet med uppdrag att främja den fria rörligheten

inom Norden för människor och företag. Förra året påbörjades den verksamheten. Det är ett sent men välkommet initiativ. Resultatet kommer vara upp till våra nordiska regeringar att nu leverera. Regeringen bör ge riksdagen fortlöpande rapportering om de framgångar som vi förutsätter att Gränshinderrådet kommer att åstadkomma.

I juni 2014 antog de nordiska ministrarna ett omfattande reformpaket mot bakgrund av de reformförslag som Sverige varit pådrivande att ta fram genom rapporten ”Nytt Norden”. Här finns förslag för att uppnå en bättre styrning av de nordiska institutionerna, effektivare sekretariat, mer politik och strategi och en större nytta med gemensamma projekt. Viktiga reformer. Vänskapliga utbyten i all ära, det nordiska samarbetet måste ha ett mervärde. Det måste leda till att vi tillsammans kan ta oss an framtida utmaningar. Om vi inte lyckas med detta, förlorar vår nordiska samverkan sin legitimitet. Kristdemokraterna uppmanar regeringen att fortsätta att vara pådrivande för att reformera vårt nordiska samarbete till att bli så effektivt och relevant som möjligt. Det bör även tas i beaktande att våra länder idag möts på långt fler internationella arenor än då samarbetet en gång initierades.

Under 2014 intensifierades och fördjupades det nordiska försvarssamarbetet. Detta är positivt och skulle kunna möjliggöra en viss ökad försvarsförmåga. Ett samarbete som speglar den närhet och samsyn som präglar de nordiska länderna. Under förra året förenklades regleringar för att underlätta detta samarbete. Sverige har bland annat fattat nytt rambeslut för att just möjliggöra Försvarsmaktens deltagande i övningsverksamhet med våra nordiska kollegor. Övning och utbildning är områden där vår samverkan är lyckad. Svårare är det på områden som rör materielutveckling och upphandling. Sverige ska fortsätta verka för ett fördjupat nordiskt samarbete på det säkerhetspolitiska området.

Kristdemokraterna vill se ett starkt och enat nordiskt samarbete. Där vi inte möts endast av tradition, utan för att vi tror att vår gemenskap har en styrka. Vi måste våga släppa på samarbetsområden där vårt samarbete inte längre har något mervärde.

Sofia Damm (KD)

Andreas Carlson (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)